

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Самойленко О. М. Хмаро-орієнтовані середовища в освіті та їх класифікація	214
Харабуга С. В. Концепція управління трудовим потенціалом соціально-економічної системи	216
Цумарєв М. І. Роль недержавних закладів освіти у політичній соціалізації молоді та формуванні культури локальної демократії громадянського типу.....	220
Богданенко А. І. Визначення поняття альтернативності системи вищих навчальних закладів, заснованих на недержавній формі власності.....	223
Циганенко Г. В., Меліченко Т. Д. Проектний підхід в управлінні діяльністю недержавного закладу вищої освіти.....	226
Башук О. Г., Іванчук Н. О., Трохліб М. В. Основні освітні принципи платонівської філософії та сучасні реалії.....	229
Копик Ю. В., Шнайдер О. В., Ременчук Н. В. Порівняльна характеристика правових та організаційних засад функціонування державних і приватних вищих навчальних закладів.....	232
Свистович Р. С., Карпюк С. В., Лук'янчук А. М. Адміністративно-правовий шлях забезпечення ефективної діяльності приватного вищого навчального закладу	235
Зошій І. В. Модель ефективного формування професійної компетентності майбутніх фахівців галузі права.....	237
Кадебська Е. В., Рябушенко Н. П. Сучасні підходи до забезпечення освіти населення впродовж життя	241
Олешко О. М. Короткострокові фахові навчальні курси як альтернативна освітня практика у вищих навчальних закладах	244
Посвистак О. М. Щодо аспектів інноваційної діяльності бібліотеки закладу вищої освіти.....	246
Кириченко Г. В. Формування позитивного іміджу державних службовців у процесі їх навчання в недержавних ЗВО	249
Рудь А. А., Рябенко Г. М. Досвід недержавної вищої освіти у зарубіжних країнах	252
Шантырь Е. Е., Чекушина Ю. Н. Авторитет личности преподавателя как психологическая основа успешной деятельности заведений высшего образования негосударственного сектора	254
Маньгора В. В. Роль дистанційної освіти на сучасному етапі	258

Ю. В. КОПИК

канд. юрид. наук, Житомирський інститут МАУП

О. В. ШНАЙДЕР

ст. викл., Житомирський інститут МАУП

Н. В. РЕМЕНЧУК

ст. викл., Житомирський інститут МАУП

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАСАД ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ І ПРИВАТНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Становлення демократичної та правової держави не можливий без освіти. Розвиток конкурентноспроможного суспільства вимагає альтернатив у всьому, навіть в освіті. Саме тому із набуттям незалежності в Україні почали створюватись та функціонувати недержавні навчальні заклади освіти, в тому числі й вищі навчальні заклади освіти.

На основі аналізу нормативно-правових актів можна стверджувати про те, що на сьогодні дискримінаційне ставлення до недержавних вищих навчальних закладах, які не мають змоги отримувати державне замовлення, брати участь у конкурсах науковців, позбавлені пільг з оподаткування тощо зберігається. Чинна державна політика фактично розглядає вищу освіту, здобуту у недержавних вищих навчальних закладах, як приватний інтерес, а не суспільний, що суперечить сучасним уявленням про те, що освіта належить до основних конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Незважаючи на те, що проблему недержавних навчальних закладів вивчають, обговорюють, надають свої пропозиції та рекомендації провідні українські діячі, проблема залишається не вирішеною й досі.

Яскравим прикладом такого неоднозначного ставлення можна вважати норми передбачені ст. 78 та 79 Закону України “Про вищу освіту” [1] якими передбачено однаковий доступ до державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою для вищів державної, комунальної та недержавної форм власності. Законом виразно встановлено, що абітурієнти самі повинні обрати ті вищі, у яких би вони хотіли б здобути вищу освіту за державні кошти.

Однак досвід імплементації цього закону засвідчує, що ці законодавчі норми залишились лише деклараціями та гаслами. Як і раніше, недержавним вищим навчальним закладам не дозволено брати участь у конкурсі при розподілі державного замовлення у сфері вищої освіти. Продовжує діяти норма Постанови Кабінету Міністрів від 2013, згідно із якою “виконавцями державного замовлення можуть бути вищі, професійно-технічні навчальні заклади, заклади післядипломної освіти, наукові установи державної та комунальної форми власності” [4]. Такий підхід зумовлює дискримінацію, не виправдано обмежує конкурентноспроможність на ринку освітніх послуг і порушує права громадян, які навчаються та працюють у приватних вищих навчальних закладах.

Державна політика освіти також сприяє певному споживацькому ставленню до здобуття освіти. Так, Державний бюджет України несе високі видатки на виплату стипендій у державних навчальних закладах, але ці стипендії недостатньою мірою сприяють доступу до вищої освіти та не заохочують до якісного навчання, не відповідають потребам сучасного ринку праці. Натомість студенти-контрактники не можуть одержати стипендіальне заохочення навіть за умови відмінного навчання[5].

В суспільстві, крім того, панує думка, що приватні навчальні заклади вільні у системі освіти від будь-яких стандартів, проте ця гіпотеза далека від правди. Держава визначає державний стандарт освіти (ДСО), тобто сукупність норм, що визначають зміст вищої освіти, обсяг навчального навантаження, засоби діагностики якості освіти та рівня підготовки студентів, а також нормативний термін навчання. ДСО визначає обов'язковий мінімум змісту навчальних програм, обсяг навчального навантаження студентів, вимоги до рівня підготовки випускників ВНЗ і є основою нормативних документів (навчальних планів, навчальних програм тощо). ДСО - це сукупність норм, які визначають вимоги до освітньо-кваліфікаційних (освітніх) рівнів студентів ВНЗ. Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти освіти, навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої та інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань, курсових і дипломних робіт [5].

Таким чином ні державні ні приватні навчальні заклади не можуть не дотримуватись цих правил гри на ринку освітніх послуг. Проте, якщо державні навчальні заклади працюють за звичними для себе схемами (проста лекція, семінар-опитування, практичне заняття), то приватні навчальні заклади (за рахунок не великої популярності) змушені шукати інноваційні підходи до викладання матеріалу, проведення перевірок знань та практичної підготовки студентів (не виходячи за рамки державних стандартів освіти).

Крім того, в суспільстві наявна думка, що приватний навчальний заклад, завдяки недержавній формі власності, користується ширшими самоврядними правами у порівнянні з державними навчальними закладами, бодай щодо фінансово-господарської діяльності. У цьому відношенні він, мовляв, перебуває у привілейованій позиції, оскільки може вільно встановлювати рівень оплати викладачів, вільно формувати штатний розпис, визначати співвідношення кількості викладачів до кількості студентів (хоча деякі з цих показників виразно прописані в документах, які регламентують процес ліцензування та акредитації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах). В деякій мірі, це правда. Однак, практика свідчить, що оскільки вища освіта в недержавних навчальних закладах не розглядається як суспільне благо, відтак вищий навчальний заклад приватної форми власності позбавлений будь-яких пільг. Водночас, державні навчальні заклади мають право додатково здійснювати набір контрактників і фактично здійснюють комерційну діяльність на пільгових умовах (їм не потрібно вкладати кошти в створення матеріально-технічної бази, вона вже створена за рахунок платників податків) [4].

Не зважаючи на такі відверті розбіжності вартість навчання у приватних вищих навчальних закладах менша, але й матеріально-технічна база теж поступається своєю різноманітністю.

Ще однією відмінністю між державними та приватними навчальними закладами є комплектація навчальних груп. Так державні вищі навчальні заклади намагаються формувати групи по 25–30 студентів. Натомість приватні, як правило, формують невеликі групи до 10 студентів, що дає змогу створити умови для практично індивідуально-диференційованого підходу до кожного студента (викладач приділяє більше уваги кожному студенту).

Звичайно питання вищої освіти в Україні є досить актуальним, оскільки освіта є всього на всього першим кроком до майбутньої роботи. Тому у світогляді українців поступово, проте формується думка про те, що освіту потрібно здобувати не за престижністю навчального закладу, а за можливістю подальшого працевлаштування за отриманим дипломом. Виходячи з цього судження, можемо зробити висновки, що приватні навчальні заклади не тільки будуть розвиватись, а поступово отримують значні переваги на ринку надання освітніх послуг.

Джерела

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII “Про вищу освіту” (із змінами і доповненнями) // Урядовий кур’єр. — 13.08.2014. — № 146.
2. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244 // Урядовий кур’єр від 18.06.2015. — № 108.
3. Про утворення робочої групи з доопрацювання законопроекту “Про внесення змін та доповнень до Закону України “Про вищу освіту” (щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти): наказ МОН України від 09 січня 2019 року № 16 (Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-utvorenniya-robochoyi-grupi-z-doopracyuvannya-zakonoproektu-pro-vnesennya-zmin-ta-dopovnen-do-zakonu-ukrayini-pro-vishu-osvitu-shodo-vdoskonalennya-osvitnoyi-diyalnosti-u-sferi-vishoyi-osviti>)
4. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко та ін. — К.: Знання, 2015. — 327с.
5. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / П. П.Заєць, В. С. Згуровський. — Київ: Форум, 2003. — 1021 с.